

Марийск 93

А. С. ПУШКИН

КОЛЫЗО ДЭН ШӨРТНЬӨ КОЛ ЙО МАК

ВЛКСМ РН ЙОЧАЛИТИЗДАТ ★ 1936

А. С. ПУШКИН

ЖОЛЫЗО ДЭН ШӨРТНЬӨ КОЛ
ЙОМАК

Кусарэн С. Г. ЧАВАЙН

Сүрэт-влак В. КОНАШЭВИЧЫН

ВЛКСМ РК
ЙОЧА ЛИТЭРАТУР ИЗДАТЭЛЬСТВЭ
МОСКО ★ 1936 ★ ЛЭНИНГРАД

С. С. ПУШКИН
А. С. ПУШКИН
В. П. ПУШКИН
И. П. ПУШКИН

ИЗЫРАК ИИАШ ЙОЧА-ВЛАКЛАН

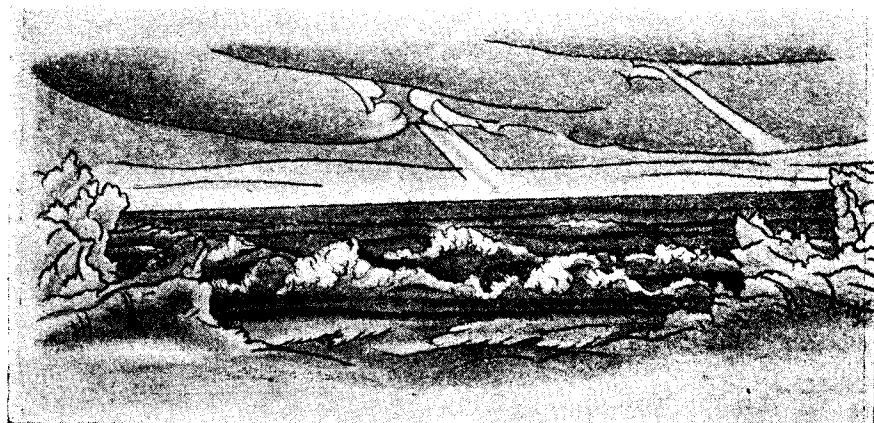
Редактор П. КАРПОВ
Тех. ред. КИМ ДОН-ЧУН

* *

Сдано в набор 8/X 1936 г.
Подписано к печ. 10/XII 1936 г.
Индекс ДН-6. Детгиздат № 941.
Форм. бум. 62 × 94¹/₁₆. 1 печ. л.
Уполномоч. Главлита № Б-26320.
Тираж 8000 экз. Заказ № 2643.

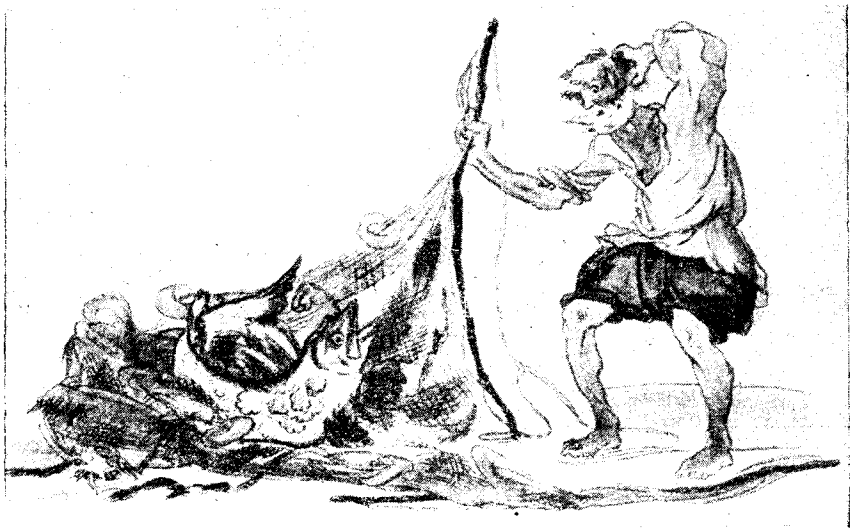
* *

17 фабрика нац. книги ОГИЗ'а
РСФСР треста «Полиграф-
книга» Москва, Шлюзовая
наб., дом № 10.

Кугызаж дэн куважэ илэныт
Кугу кандэ ик тэнгыз воктэнэ;
Мландэ пөртыштö илэн улыт нуно
Лачак кумло ий да кум талук.
Кугыза кэлдэ¹⁾ дэн колым кучалын,
Кува кынчылажым шүдыралын.
Кугыза кэлдэм тэнгызыш кудалта,
Кэлдэжэ толэш йошкыным погэн.
Вэс кана кугыза кэлдэм кудалта,
Кэлдэ тич тэнгыз шудо пўтырна.
Кумышо гана кугыза кэлдэм кудалта,

¹⁾ сылым

Кэлдэ толэш—изи колым конда,
Тыгылайым огыл, шөртньö колым.
Кугызам сөрвала шөртньö кол,
Айдэмыла, йүк дэнэ пэлэшта:
„Колто тый, кугызай, мыйым мөнгö,
Шэргэ ак дэнэ мый шкэмым сулэм,
Мом йодат, тудым пуэм тыланэт“.
Öрэш кугыза, йөршэш аптырана:
Кумло ий да кум талук тыштэ ила,
Колын огыл кол дэч айдэм йүкым.
Колта кугыза шөргньö колым,
Каласа тудлан шэрэ мутым:

„Йӧнӧн тый илэ, шӧртнӧ кол!
Сулымэт мыланэм огэш кӱл;
Кандэ тэнгызышкэт тыйэ кайэ,
Тушто вольнаштэ тэк кошт тый“.

Пӧртылэш кугыза куваж дэк,
Ойла куважлан ужмо чудым:
„Тачэ мый кучэнам ыльэ колым;
Тыгылайым огыл, шӧртнӧ колым,
Мэмнан сэмынак тудо кутырыш,
Мӧнгӧш тэнгызыш колташ йодо:
„Шэргэ ак дэн мый шкэмым сулэм:
Мом йодат, тудым пуэм тыланэт“.
Тыгэ ойлыш мыланэм шӧртнӧ кол.
Нымомат йодаш ыжым тошт мый;
Тудым тэнгызыш колтышым тугак.
Чот вурса кугызажым куважэ:
„Аңыра улат тый, чылт дурак!
Кол дэч нымом моштэн от ул налын!
Йодам ыльэ тундэч кэч ик волым,
Ужат вэт, шкэнанжэ шэлын возын“.

Кайа кугыза тэнгыз дэкэ;
Ужэш: тэнгыз эркын лӱнгалтэш.

Кугыза кычкыра шөртнӧ колым,
Толэш шөртнӧ кол, пэлэшта:
„Мо күлэш тыланэт, кугызай?“
Вуй савэн кугыза каласа:
„Чаманэ тый мыйым, шөртнӧ кол,
Вурса мыйым кува, шудалэш,
Мыланэм, кугызалан, ок пу эркым:
Тудлан пэш күлэш у волак,
Шкэнанжэ шүкшэмын шэлын возын“.
Каласа тудлан шөртнӧ кол:
„Ит ойгыро, кугызай, мӧнгӧ пӧртыл,
Лийэш тыланда у волак“.

Кугыза пӧртылэш куваж дэкэ,
Куважын улалэш у волак.
Адак утларак кува шудалэш:

„Агыра тый улат, чылт дурак!
Йодын вэт, агыра, у волакым!
Волакын мызarak уло акшэ?
Тый пөртыл, агыра, колэг дэкэ,
Сөрвалэ, тутдэч йод у пөртым“.

Кайа кугыза тэнгыз дэкэ,
(Румбыканын лүшка кандэ тэнгыз),
Кычкыра кугыза шөртнью колым,
Толэш шөртнью кол, пэлэшта:
„Мо күлэш тыланэт, кугызай?
Вуй савэн кугыза каласа:
„Чаманэ тый мыйым, шөртнью кол:

Адак чот кува шудалэш, вурса,
Мыланэм шонгылан, ок пу эркым:
Йодэш пөртым тэптэрдымэ ватэ“.
Тыгэ каласа шөртньö кол:
„Ит ойгыро, кугызай, мөнгэт пөртым
Лийэш тыланда чаплэ пөрт“.

Кугыза пөртылэш куваж дэк,
Рок пөртын укэ олмыжат;
Ошэмдымэ кэрмыч тўнныкан
Мотор пөртым ужэш кугыза.
Капкажэ гын чаплэ тумо мэнган.
Куважэ шинча окна йўмалнэ,
Кугызажым пэшак чот вурса:
„Аңыра тый улат, чылт дурак!
Йодын налын, аңыра, у пөртым!
Шэм крэсаньык лиймэм мыйын ок шу,
Столбовой дворәнкэ мый лийнэм“.

Кайа кугыза тэңыз дэкэ,
(Тымык огыл, лўшка кандэ тэңыз);
Тўналэш кычкыраш шөртньö колым.
Толэш шөртньö кол, пэлэшта:
„Мо күлэш тыланэт, кугызай?“

Вуй савэн кугыза, каласа:
„Чаманэ тый мыйым шөртнӧ кол!
Адак утларак кува толаша,
Мыланэм, шонгылан, ок пу эркым:
Ындэ тудо кресаньык ынэж лий,
Столбовой дворанкэ лийнэжэ“.
Тыгэрак каласа шөртнӧ кол:
„Ит ойгыро, кугызай, мӧнгэт пӧртыл“.

Кугыза пөртылэш куваж дэк,
Кугу чаплэ кў пөртым ужэш.
Пөртөнчылнө куважэ шога.
Ўмбалныж вургэмжэ шэргакан,
Йырым йыржэ ока, йолава
Шү йырыштыжэ чинчэ окса,
Парньаштыжэ шөртнө шэргаш;
Йолэш чийэн йошкар кэмым.
Кул-влакшэ ойжым вучэн шогат;
Кува нунын ўпыштым күрэш,
Шүргышт гыч кыра, сопкала.
Кугыза ойла шкэ куважлан:
„Здравствуй, барыньэ, сударыньэ
дворәнкэ!
Ындэ тыйын шэрэт тэмэ чай?“
Куважэ шыдын кычкыральэ,
Вүташкэ тудым поктэн колтыш.

Ик арньа эрта, эрта вэсэ,
Кува утларак орадылана:
Адак кугызажым покта:
„Кайэ, мийэ, колэтым сөрвалэ,
Ындэ дворәнкэ лиймэм огэш шу,
Мый лийнэм эрыкан кугыжа“.

Чылт өрөш кугыза, чот лүдэш:
„Тый, кува, ындыжэ чылт орэнат!
Ны тошкалын, ны пэлэштэн от мошто,
Чумыр кугыжанышым воштылтэт“.
Кува адак чотырак вэл сыра,
Кугызажым шүргө гычын пэра;
„Кузэ тый, мужик, мый дэнэм үчашэт,
Столбовой дворанкэ дэн каргашэт?

Сай кумыл дэн ойлэм тыланэт,
Вашкэрак кайэ тэнгыз тўрышкэт.
От кай гын, нангайат öкымат“!

Кугыза ошкылэш тэнгыз тўрыш,
(Йöршöш шэмэм шинчын кандэ тэнгыз);
Кычкыраш тўнгалэш шöртнö колым.
Толэш шöртнö кол, пэлэшта:
„Мо күлэш тыланэт, кугызай?“
Кугыза кумалэш, каласа:

„Чаманэ тый мыйым, шöртнö кол!
Адак мыйын кувам уштымылана:
Ындэ тудо дворәнкэ ынэж лий,
Лийнэжэ эрыкан кугыжа“.
Каласа кугызалан шöртнö кол:
„Ит ойгыро, кугызай, мөнгэт пöртыл!
Йöра! Лийэш куват кугыжа!“

Кугыза куваж дэк пöртылэш,
Ончылныжо кугыжан кү полат.
Полатыштэ куважэ койэш,
Кугыжа лийын тöрыштö шинча,
Бойар дэн дворән-влак вучат ойжым.
Йüэш тудо шэргакан аракам,

Кочкэш тудо мүгиндым тутлым.
Йыр-вашшэ шогат салтак-влак,
Кучэныт кыдэшышт изэ товарым.
Кугыза ончалэш, аптырана,
Куважлан йолэшыж кумалэш,
Пэлэшта: „Таза лий, шыдэ кугыжа!
Ындэ тыйын шэрэт тэмэ чай“.
Кугызажым кува огэш ончал,
Шинча ончычшо поктэн колтыкта.
Байар дэн дворән-влак куржын мийат,
Шойа корэм гыч кугызам шурэн
луктыт.

Омсаштэ оролшо салтак-влак
Тэвэ-тэвэ товарышт дэн руат,
А калыкшэ кугызам воштылэш:
Тыгак күлэш тыланэт, шонго пий,
Ончыклан тыланэт палашэт:
Йэн тэрэш нигунам тый ит шич!

Эрта ик арньа, эрта вэсэ,
Куван утларак уш кайа:
Төра-влакшым кугызаж дэк колта...
Кычалыт... кугызам мун кондат.
Кува кугызажлан ойла:

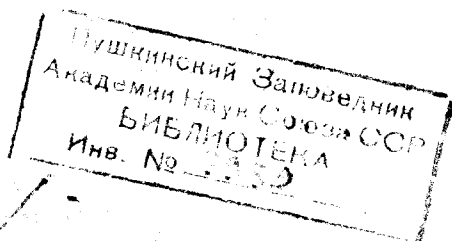
„Кайэ, мийэ, колэтым сөрвалэ:
Эрыкан кугыжа мый ынэм лий,
Оза мый лийнэм тэнгызлан,
Окийан-тэнгызыштэ илынэм:
Шөртньö кол кулэм мыйын лийжэ,
Мый кушко колтэм, тушко кайжэ.“

Кугыза пэлэшташ аптырана,
Торэш мутым каласаш огэш тошт.
Кугыза ошкылэш тэнгыз тўрыш,
Ужэш, тэнгызыштэ — шэм толыкан:
Вүдонго-шамыч чот оварэныт,
Коштыт, коштыт, пэш шыдын мўгырат.
Кугыза кычкыра шөртньö колым,
Толэш шөртньö кол, пэлэшта:
„Мо күлэш тыланэт, кугызай?“
Вуй савэн кугыза, каласа:
„Чаманэ тый мыйым, шөртньö кол!
Мом ыштыман ты каргымэ кувам?
Тудо ынэжэ лий эрыкан кугыжа,
Лийнэжэ тэнгыз кучышо оза,
Окийан-тэнгызыштэ илынэжэ,
Шкаланжэ тыйым служитлыктынэжэ,
Куш күлэшыш тыйым коштыктынэжэ.“

Нымом ок пэлэштэ шөртнӧ кол,
Лачак почшо дэнэ вӱдым пэра,
Тэңызышкэ, кэлгышкэ кайэн колта.

Кугу тэңыз түрыштӧ шуко маркэ
Кугыза вашмутым вучэн шога,
Вучэн ок шукто, куваж дэк пӧртылэш.
Ужэш, ончылныжо адак рок пӧрт.
Омса лодэмыштэ шинча куважэ,
Куван ончылно шэлшэ волак.

Акшэ 25 ыр.
Цена 25 коп.

M11361

А. С. ПУШКИН
СКАЗКА
О РЫБАКЕ и РЫБКЕ

На марийском языке
Восточно-луговое наречие

Перевод С. ЧАВАЙНА